

เทศน์เช้า วันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันสิ้นปีนะ เวลาวันสิ้นปีนี้เป็นสมมุติ เห็นไหม มันอยู่วัฒนธรรมหรือ วัฒนธรรม วัฒนธรรมของใครก็ถืออันนั้น นี่ความถือใจ คอย่างวิยฺรฺนฺติ เวลาที่มีความรักความผูกพันนี้มันยึดมั่น ของมันมาก นี่สมมุตินะ เวลาผ่านเหตุการณ์นั้นไปมันก็ผ่านไป นี่เพราะเรายึดมันถึงเป็นความจริง ขึ้นมา จริงตามสมมุติไง วันนี้วันสิ้นปี สิ้นปี ๒๕๕๗ หหมดแล้ว แล้ว ๕๘ จะขึ้นไปเป็นพรุ่งนี้ ถ้าจริงจ้งมันก็จริงจ้ง จริงตามสมมุตินะ คนจริงมันจะจริงกับโลก ถ้าอยู่กับโลกเป็นคนจริง มาอยู่ใน ธรรมก็จะเป็นคนจริง

ถ้าไม่จริง เห็นไหม ว่าสิ่งนี้มันเป็นเรื่องที่ว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวัฒนธรรม สอนให้ปล่อยวาง เราก็ปล่อยวาง แต่ปล่อยวางมันต้องปล่อยวางแบบผู้รู้แจ้งใจ ผู้รู้แจ้งหมายถึงว่า มันจริงตามสมมุติ เราเป็นพ่อ เป็นแม่ เป็นปู่ เป็นย่า เป็นตา เป็นยาย เรื่องนี้เราไม่ตื่นตื่นไปเลย แต่ เรามีลูกมีหลานเราก็ให้ของขวัญ เราก็ให้อะไร เพราะให้เด็กมันมีการเริ่มต้นใหม่ มีการ เปลี่ยนแปลงใหม่ไ้

เริ่มต้น เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคริสต์ไว้ในพระไตรปิฎกนะว่าอริยวินัย อริยประเพณี ประเพณีของพระอริยเจ้า คือหมายถึงว่าผู้ที่ทำความผิดแล้วปลงอาบัติ ผู้ที่ทำความผิด แล้วยึดในความผิดของตัวนี้ไม่ยอมไ้ ปกปิดไว้ แล้วทำแต่สิ่งที่ว่าเห็นแก่ตัวไป เห็นไหม สิ่งนี้เป็น คนพาล แต่ผู้ใดทำความผิดพลาดแล้วสำนึกตัว เวลาปลงอาบัติ ปลงอาบัติว่าข้าพเจ้าจะไม่ทำสิ่งนี้ อีก ข้าพเจ้าจะสำรวมระวังต่อไป นี่สิ่งที่ปลงอาบัติ ทำความผิดแล้วมีการแก้ไข มีการเปลี่ยนแปลง นี่คืออริยวินัย

นี่ก็เหมือนกัน ในประเพณีวัฒนธรรม ถึงเวลาเราให้ของขวัญ ให้สิ่งที่เป็นให้ลูกให้หลาน เรา ให้มันตั้งต้นไ้ นี่นะ นี่เริ่มต้นปีใหม่ะ เราต้องขยันขันแข็งนะ เราต้องทำงานนะ เราต้อง

ศึกษาเล่าเรียนนะ แล้วชีวิตเราจะเจริญรุ่งเรืองไปข้างหน้า เห็นไหม สิ่งนี้ให้เป็นสะพานก้าวเดินในสิ่งที่ว่ามันเป็นสมมุติก็จริงอยู่ถ้าเราไปติดมัน มันเป็นสมมุติ วันคืนล่วงไปๆ นี่ ๒๔ ชั่วโมงเหมือนกัน มีคแข็งเหมือนกัน ไม่มีสิ่งใดเลยที่มันมีคุณค่าต่างกัน แต่เพราะโลกมันเป็นสมมุติไง วันเสาร์ วันอาทิตย์ วันหยุด วันทำการเป็นวันไม่หยุด เราต้องไปทำงาน พอถึงเวลาแล้วเราต้องลา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเลย บอกว่ามนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐ มนุษย์มีปัญหา มาก แล้วก็สัตว์ประเสริฐ มีปัญหามาก ปัญหานี้มันทำลายกันนะ ถ้าคนดี คนส่งเสริมกัน คนเป็นผู้นำ พระโพธิสัตว์จะช่วยเหลือสังคมมหาศาลเลย แต่คนที่เขาไร้อาชีพเปรียบกัน มันก็ทำลายกัน มันก็มีเล่ห์เหลี่ยมของมัน ถึงต้องออกกฎหมาย ออกกติกามาเพื่อจะให้สังคมโลกร่มเย็นเป็นสุข เห็นไหม เพื่อสังคร่มเย็น ยิ่งออกกฎหมายมากขนาดไหน คนเรา ความสะดวกสบายของเรา ก็จะน้อยลงๆ

จนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า มนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐแต่โง่กว่าสัตว์ เพราะสัตว์มันมีอิสรภาพมาก มันมีเสรีภาพมาก เพราะมันไม่มีกฎหมายไง เห็นไหม เวลานกมันจะบินไป มันไปฟากฟ้า มันจะไปทางไหนก็ได้ คูลี เวลามันอพยพมา ข้ามทวีปมาเลย หนีหนาวมานี้ มันไปได้รอบโลก มันไม่มีขอบเขตของประเทศ มันไม่มีขอบเขตของประเทศจะไปบังคับมัน เห็นไหม มันมีอิสระของมัน ในตามกระแสโลกนะ

แต่ของเรา มนุษย์เราต้องมีขอบเขต จะข้ามประเทศก็ต้องมีวีซ่า ต้องมีทุกอย่าง เห็นไหม นี้มนุษย์สร้างขึ้นมา แล้วมนุษย์ก็คิดสิ่งที่ตัวเองบัญญัติขึ้นมา นี่ว่าสัตว์ประเสริฐไง แต่มันเรื่องการกระทำของโลกมันก็ต้องมี ถ้ามันไม่มีมันก็แบบว่า สิ่งที่ว่าคนที่เห็นแก่ตัวมันก็จะเอาเปรียบสังคม เอาเปรียบสังคม สิ่งนั้นทำลายสังคมนั้น กฎหมายเป็นอย่างนั้น เพราะอะไร เพราะคนมีกิเลส เพราะคนเห็นแก่ตัว คนจะเอาแต่ตัวรอดใจ

คนที่เอาตัวรอดแล้วเอาตัวรอดไม่ได้เลย เพราะสิ่งอาศัยสังคมนั้นต้องอาศัยเจือจางกัน สิ่งที่เจือจางกัน มันอาศัยกันเป็นอย่างนั้น สิ่งที่เป็นอย่างนั้นเพราะอะไร ถึงเวลาอยู่ด้วยกันแล้วมันต้องมีความอะลุ่มอล่วย มันต้องมีการให้อภัยต่อกัน สิ่งนี้มันถึงเริ่มต้นใหม่ พอเริ่มต้นใหม่ถึงมีปีใหม่ปีเก่า แต่ปีใหม่ปีเก่าถ้าเราไปติดปีใหม่ปีเก่า มันก็ติดสภาวะแบบนั้น มันเป็นสมมุติโลกของเขา แล้วถ้าวัฒนธรรมต่างกัน ประเพณีต่างกัน ปีใหม่ของเขา เขาก็คนละปีใหม่กัน คนละวันกัน คนละเดือนกัน แล้วอันไหนเป็นของจริงล่ะ

สิ่งที่เป็นสมมุติ สมมุติให้สังคมอยู่ได้ด้วยความสงบสุขเท่านั้น เพราะเราเกิดมาเป็นมนุษย์ เรามีร่างกายและเรามีหัวใจ แต่หัวใจประเสริฐมากนะ เวลาสัตว์มันข้ามประเทศ มันบินไปโดย อิศรเสริภาพของมัน แต่มันก็ทุกข์นะ เวลามันบินไปนี่มันต้องเจ็บไข้มันต้องป่วย เวลาสัตว์ย้ายถิ่น มันต้องมีการเจ็บไข้ได้ป่วย เห็นไหม เวลาแอฟริกา มันย้ายถิ่น ข้ามแม่น้ำทะเลก็คอยกินอาหาร เวลามันจมน้ำตาย พวกวัวพวกควายมันจมน้ำตายก็กินเป็นอาหาร การย้ายถิ่น การเคลื่อนไปแต่ละทีจะมีประชากรของมันล้มตายไปๆ เห็นไหม นี่ห่วงโซ่อาหารของโลกไง ห่วงโซ่อาหารเป็นของโลก

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อสิ่งนี้มันเป็นความทุกข์ของมัน ในเมื่อมันมีอิสรภาพของมันโดยที่มันไม่รู้ประสา มัน ประสาทมัน ประสาทมันนี่อธิบายภูมิ อธิบายภูมิที่เห็นนี่คือตัวสัตว์ แล้วสิ่งที่ไม่เห็น เป็นศีลเป็นอธิบายภูมิไป แล้วเราเป็นมนุษย์ มนุษย์เป็นสมบัติกลาง สมบัติกลางเพราะอะไร เพราะมีหัวใจ มีสิ่งที่ความคิด ถ้าเป็นอิสรภาพของหัวใจทำอะไร องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเน้นย้ำตรงนี้ เน้นย้ำตรงที่ว่า สมมุติโลกเราก็อยู่สมมุติโลก ธรรมวินัยขององค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้สมมุติบัญญัติก็เป็นสมมุติบัญญัติเพื่อจะให้เราก้าวเดิน

บอกว่าสมมุติโลกแล้วเราจะลบไป แบบที่เราลบภาพต่างๆ ออกไป มันเป็นไปได้ไม่ได้ เราลบนี้เราลบภาพได้ อย่างหนังสือนี้เราลบได้ อะไรเราลบได้ แต่ความรู้สึกลบได้ไหม ความทุกข์ของใจลบได้ไหม อำนาจวาสนาของจิตที่มันสะสมมาในหัวใจลบได้ไหม? มันลบไม่ได้

องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมมาเป็นพระโพธิสัตว์ สละทานมา สละลูก สละเมีย สละทุกอย่าง พระเวทสันดรสละทั้งหมดเลย แล้วพอท่านตรัสรู้เป็นองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ บุญญาธิการของท่านมหาศาล พุทธวิสัย จะไม่มีใครปัญญาเท่าองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่อัครสาวกก็ต่ำไป พระสารีบุตรเป็นผู้มีปัญญาหลายๆ ฝนตก ๗ วัน นับเม็ดฝนได้โดยตลอดเลย เพราะมีปัญญามาก องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกตักทั้งกับทั้งกัลป์ท่านก็นับได้ เห็นไหม แต่นี่เป็นปัญญาขององค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะท่านสละของท่านไว้ ท่านทำของท่านไว้ ลบไม่ได้หรอก อำนาจวาสนาลบกันไม่ได้ สิ่งที่มีมันสะสมมาถึงเวลาแล้วมันต้องเป็นไปนะ จะปิดกั้นขนาดไหนก็ปิดไม่อยู่ สิ่งนี้ปิดไม่อยู่

แต่ถ้าเราไม่มีอำนาจวาสนา เราพยายามสร้าง เพราะเราอ่านพระไตรปิฎก คนมีบุญต้องทำอย่างนั้น จัดจกกันนะ นั่นเป็นเรื่องของโลก ถ้าสิ่งที่เรื่องของโลก คนที่ปัญญาน้อยกว่าเขาก็เชื่อ คนที่มีปัญญามากกว่าเขาคิดได้นะ สิ่งใดก็คิดได้

คนมีหูและมีตา สิ่งที่เสียงกระทบหู ธรรมออกมาจากใจของครูบาอาจารย์ผ่านหูเรา เราจะเลือกกรองได้ เลือกกรองว่าสิ่งนั้นจริงหรือไม่จริง ถ้าวุฒิภาวะของใจเราไม่ถึง เพราะจิตใจเรต่ำกว่า เราไม่รู้สิ่งสภาวะแบบนั้น เราก็ฟังของเราไว้ ถึงจุดหนึ่งนะ

อยู่กับหลวงตาท่าน เวลาท่านเทศน์ว่ากรรมนะ ท่านบอกว่า เวลาพูดไป ให้จำคำพูดของท่านไว้วันละ แล้วเวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติไปถึงตรงนั้น แล้วไปถึงจะ เอ๊ะ! เอ๊ะ! เอ๊ะ! เพราะครูบาอาจารย์พูดไว้แล้วนะ เราต้องใช้เวลาประพฤติปฏิบัติเป็น ๕ ปี ๑๐ ปี ๒๐ ปี หรือจะไม่ได้เลยถ้าเราไม่เข้าถึงจุดนั้น เราจะไม่รู้สิ่งที่ท่านพูด สิ่งที่ท่านพูด เห็นไหม นั่นคือธรรมออกมาจากใจ สิ่งที่ธรรมออกมาจากใจ คือใจที่มันสัมผัสกับกิริยา เห็นไหม กิจจญาณ อาการของใจที่มันกระทำตัวกัน เป็นวิปัสสนาอันนั้นมันมีขึ้นมาได้อย่างไร ภาวนามยปัญญา ปัญญาที่เกิดจากใจ ไม่ใช่ปัญญาเกิดจากสมอง

โลกนี้ปัญญาเกิดจากสมอง ปัญญาเกิดจากสัญญา ความจำได้หมายรู้ สติที่ต่อยอดกันมา สิ่งนี้เป็นเรื่องของโลก เป็นเรื่องของการใช้สมอง เพราะสมองนี้มันเป็นสิ่งที่จำ มันเป็นสิ่งที่ควบคุมร่างกาย สิ่งที่จำ เห็นไหม แต่สิ่งที่จำขนาดไหนมันต้องอาศัยความรู้สึกเข้าไปกระตุ้นให้สมองนี้มันทำงานต่อไป นี่ปัญญาสมองคือปัญญาสุตมยปัญญาที่การศึกษา การศึกษาของโลกทันกัน

เราเรียนมาขนาดไหน เด็กที่เรียนตามมา มันต้องมีวิทยานิพนธ์มันจะต้องดีกว่า มันต้องลึกลึกกว่า ต้องสุดยอดกว่า เราถึงจะให้ผ่านขึ้นไป ความปัญญามันต้องต่อยอดกันไปอย่างนั้น แต่ภาวนามยปัญญา กิจจญาณที่ปัญญาของใจ ปัญญาของใจไม่ใช่ปัญญาสมอง ปัญญาสมองมันมีตัวตน มันมีพลังงาน มันมีตัวตนของมัน มันมีกิเลสของมัน นี่อันนี้ที่หลวงตาบอกว่า ปัญญาของโลกเรานี้คือกิเลสพาใช้ พาใช้อย่างไร้ มันไม่เป็นอิสระ มันไม่เป็นปัญญาของมัน ในเมื่อมันไม่เป็นปัญญาของมัน มันหมุนไปตามธรรมชาติของมัน มันมีตัวตน มันมีกิเลสตัณหา มีความดึงดูดของกิเลส มีความดึงดูดของโลก

เราอยู่ในโลก กระแสดึงดูดของโลกดึงเราไว้อย่างนี้ อันนี้มันทำให้เกิดในวัฏฏะ ความคิดขนาดไหนมันก็เกิดในวัฏฏะ มันถึงความสงบของใจเข้ามาแล้วมันย้อนกลับมา นี่อิสรภาพตรงนี้ต่างหากละ ถ้าอิสรภาพจากใจขึ้นมาะ ร่างกายนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ต้องปรินิพพานไป ครูบาอาจารย์เราก็ต้องต้องตายไปนะ เวลาตายไปตายแบบของอาจกล้าหาญ คนเราจะตายมันต้องมีความอภัยอาวรณ์นะ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วันปรินิพพานนี่เดินไปตายนะ ไปฉันท้าวของนายจุนทะก่อน นายจุนทะถวายอาหารขึ้นมา สุกรมัททวะ

พอฉันแล้วถ่ายไม่ได้ บอก “อานนท์ ถ้าเราตายไป คนเขาจะติฉินนินทานายจุนทะว่า เพราะฉันอาหารของนายจุนทะเป็นมื้อสุดท้าย” เพราะฉันข้าวกินแล้วทำให้อาหารเป็นพิษ ทำให้พระพุทธเจ้าปรินิพพานเขาจะโทษนายจุนทะนะ

“อานนท์ เธอบอกเขาอะ ในกาลที่ว่าทานในศาสนาพุทธมีอยู่ ๒ คราวที่มีบุญมหาศาล คราวหนึ่งนางสุชาดาถวายอาหารเจ้าชายสิทธัตถะ เจ้าชายสิทธัตถะฉันอาหารของนางสุชาดาแล้วตรัสรู้เป็นพระอรหันต์ แล้วฉันอาหารของนายจุนทะ ถึงที่สุดแล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงขั้นนิพพาน” สละจันท์ สละธาตุจันท์ สละสิ่งที่เป็นภาระรุงรังนี้ สละทิ้งไปกับโลก เห็นไหมสั่งพระอานนท์ไว้ แล้วเดินไป เดินไป เห็นไหม ไปถึงกลางทาง หิวกระหาย เพราะร่างกายคนเรากันแก่คนเฒ่าแล้วร่างกายต้องใช้พลังงานมา อยากดื่มน้ำเพื่อประทังความกระหาย ความกระหายนี้ไม่ใช่ทุกข์ เพราะร่างกายมันต้องการ

“อานนท์ เราหิวน้ำเหลือเกิน”

นี่พระอานนท์ จนเสียใจทุกข์ใจนะ คนที่อยู่ปฏฐากอยู่เป็นพระโสดาบัน เพราะมีกิเลสอยู่ ยังทุกข์ใจยังเศร้าใจ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเดินไปตายด้วยความองอาจกล้าหาญ เห็นไหม ครูบาอาจารย์ของเรา เวลาละจันท์ไป ความตายมันเป็นสมมุติอันหนึ่ง เวลาปีใหม่ปีเก่าก็เป็นสมมุติอันหนึ่ง การเกิดและการตายก็เป็นสมมุติอันหนึ่ง แต่เพราะเรามีความยึดมั่นถือมั่น เราถึงห่วงอาลัยอาวรณ์ เห็นไหม

เวลาถูกหลานเกิดขึ้นมาดีใจมาก เวลาจะตายไปมีแต่ความทุกข์ใจมาก แต่ผู้ที่ทำชำระกิเลส การเกิดและการตายเพราะจิตนี้มันเคลื่อนไป เคลื่อนไปเกิดในภพของมารดาปฏิสนธิ ขณะที่ปฏิสนธิกันที่เขาทำก็ฟุ้งกันไหลออกแก้ว แต่จิตนี้ปฏิสนธิโดยธรรมชาติของมัน ในภพของมารดานั้นก็เคลื่อนมา เคลื่อนจากจิตที่จะปฏิสนธิเข้ามาในภพนั้น ในมดลูกนั้น ใน

ไข่นั้นเกิดมาเป็นมนุษย์ แล้วก็เกิดมา คลอดออกมาเป็นมนุษย์แล้วดำรงชีวิตไป แล้วเวลาตายไปจิตมันก็เคลื่อนไป เวลาตายนี้จิตออกจากร่าง มันไม่ไปไหนหรอก การเกิดและการตายถึงเป็นสมมุติ

เวลาว่าวันเดือนปีนี้เป็นสมมุติ ปีใหม่สมมุติ ปีเก่าสมมุติ แล้วการเกิดและการตายก็สมมุติ ทำไมปีใหม่ปีเก่าเรามีความรื่นเริงกับมันล่ะ เวลาเกิดตายขึ้นมาทำไมเรามีจิตใจกับเสียใจล่ะ เพราะอะไร? เพราะเรากล้าเอียง เราไม่เป็นอิสราภาพใจ ใจเราไม่เป็นอิสราภาพ ใจเราไม่เป็นเสรี สิ่งที่เป็นเสรีถึงเสรีตรงนี้ไง เวลาสัตว์เขาเสรีของเขา เขาเสรีของเขาโดยสมมุติไง เพราะเขาไปตามประสาของเขา เขามีกฎหมายคุ้มครองเหมือนกันนะ เดียวนี้เขาต้องตีทะเบียน เขาต้องอะไร เห็นไหม แต่เดิมมันไม่มีขอบเขตของมัน มันเป็นธรรมชาติของมัน แล้วสมมุติก็ไปครอบมันอีกทีหนึ่ง

แต่หัวใจของเรา เราก็คสมมุติ เกิดตายก็สมมุติ ถ้าเราเข้าใจตามสมมุติ เราปล่อยวางสมมุติได้ มันเป็นบัญญัติ เพราะการเป็นบัญญัติเป็นกิริยาของใจมันสัมพันธ์กัน แล้วเห็นกิริยาของใจมันสัมพันธ์กันคือกิจจะ กิจของภวานามบัญญัติเกิดจากใจ นี่คือวิปัสสนาเกิดขึ้นมาอย่างนี้ นี่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสำคัญตรงนี้

อาหารกินทุกวันนะ เรากินอาหารกันเราอร่อยลิ้นนะ เรามีกระเพาะอาหาร เรามีอาหารเข้าไป แต่ธรรมที่เกิดจากใจ อาหารของใจ แล้วกิจของใจ ใจที่มันทำกิริยากัน ที่อาหารเข้าไปในร่างกายนี้ นี่เข้าถึงปากของใจ ดวงตาเห็นธรรม ใจดวงนั้นเห็นกิริยาอันนี้ แล้วมันย่อยอาหารอันนั้น อาหารอันนั้นเข้าไปทำลายกัน อาหารเข้าไปในร่างกายมันให้คุณค่าทางอาหารกับร่างกาย ให้พลังงานขึ้นมา เวลาปัญญามันเกิด มันให้คุณค่ากับธรรมขึ้นมา แล้วธรรมมันเป็นกิริยา แล้วมันทำลายกิเลสในหัวใจ

เหมือนกับอาหารที่มันแผ่ซ่านไปในร่างกาย นี่คือธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ขับไล่กิเลสออกไปจากใจอย่างนั้น จนถึงที่สุดจิตนี้เป็นอิสราภาพใจ สมมุติบัญญัติมันถึงเป็นเรื่องของโลกนะ มันเป็นเรื่องของโลก ถ้าพูดถึงคนมีปัญญา สิ่งนี้มันเป็นประโยชน์อันหนึ่ง ประโยชน์จากการก้าวเดินจากเด็กเป็นผู้ใหญ่ จากผู้ใหญ่จะปล่อยวางโลกให้ได้ นั่นมันเป็นการเริ่มต้น

แต่ถ้าข้อนละเอียดเข้าไป เราผู้ใหญ่ ผู้ที่ผ่านโลกมามาก สิ่งนี้เราผ่านมาพอแรงแล้วแหละ เดียวก็ส่งเสริมกัน เดียวก็เสื่อมกันไปพักหนึ่ง เดียวก็ส่งเสริมขึ้นมาเพื่อเป็นธุรกิจของโลกเขา เราก็เป็นเหยื่อ เราเป็นเหยื่อไปตลอดนะ แต่ถ้าเราไม่ติดโลก เรามีปัญญาของเรา เราก็ออยู่กับโลกเขา แล้ว

เราก็ไม่เป็นเหยื่อของเขา นี่จิตใจเราเป็นอิสรภาพ แล้วเราจะทำอะไรให้คนเข้าใจตามเรา นี่ยากมาก ยากมาก เห็นไหม

เวลาลูกหลานเราไปสั่งสอน ลูกหลานมันจะคัดค้านว่าพ่อแม่โคโนเสาร์ๆ ตลอดไปเลย แล้วต่อไปมันก็จะไปโคโนเสาร์ไปสอนลูกมันต่อๆ ไป เห็นไหม วุฒิกภาวะของใจมันบังกันไว้ อย่างนี้ ปัจจุบันธรรมถึงการแก้กิเลส สิ่งนี้มันถึงมีหยาบมีละเอียดขึ้นมา เราเป็นผู้ที่ผ่าน โลกมามาก เราจะต้องเข้าใจสภาวะแบบนั้น แล้วสภาวะของใจมันลึกลึกกว่านี้อีกมหาศาลนะ ผ่านโลกมามาก รัตติกาล ผู้ที่มีราตรีมาก ปัญญาสิ่งนี้ถ้าเป็นประโยชน์ก็เป็นประโยชน์ แต่ถ้ามันเป็นกิเลสตัณหา มันไปยึดเป็นโทษนะ เป็นโทษที่เราๆ เห็นไหม

ในพระไตรปิฎกบอกว่าภิกษุบวชผู้เท่านั้นแก้ไขยาก แก้ไขยาก เพราะความยึดอันนี้ใจ รู้แล้ว ยึดกับรู้แล้วปล่อยต่างกัน รู้แล้วปล่อย รู้แจ้งแล้วปล่อยตามความเป็นจริงของอันนั้น อันนี้จะเป็นประโยชน์ขึ้นมา เห็นไหม นี่สมมุติบัญญัติ สิ่งที่มีประโยชน์ถ้าเรารู้จักใช้ ถ้าเราไม่รู้จักใช้ สิ่งใดก็เป็นโทษไปหมดเลย เจริญมี ๒ ด้านตลอด มีโทษ มีคุณแล้วต้องมีโทษตลอด ถ้าเราใช้เป็นคุณ มันจะเป็นคุณมาตลอด

ถ้าเราไม่มีปัญญา เราใช้มันแล้ว เราทำลายตัวเองนะ ทำลายโอกาส พระพุทธเจ้าสอนให้ปล่อยวางแล้ว ก็ปล่อยวางแล้ว...ปล่อยวางอะไร ปล่อยวางโดยที่ไม่มีกิจจญาณในหัวใจ มันปล่อยวางไปไม่ได้ แต่ถ้ามันปล่อยวางโดยมีกิจจญาณขึ้นมาในหัวใจ อันนั้นจะปล่อยวางตามความจริง เพราะมันได้กินธรรมเป็นอาหารใจ

นี่ธรรมของเรา แล้วเรามีครูบาอาจารย์คอยชี้แนะอย่างนี้ เราจะก้าวเดินไปอย่างนี้ แล้วเราจะมีที่พึ่งของหัวใจ ถ้าเรามีที่พึ่งของหัวใจแล้ว ไม่เบียดเบียนตนแล้วคนอื่นสบายมาก ถ้ายังเบียดเบียนตัวอยู่นะ มันมีลึกลับในหัวใจ มันหลอกหลวงตัวเอง เพราะสิ่งที่เกิดจากใจใครไปรู้ เป็นไปไม่ได้ ถ้าเกิดจากใจยังหลอกตัวเอง แล้วมันจะหลอกคนอื่น เป็นไปไม่ได้ เป็นไปไม่มี เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเลย ผู้ที่พูดโกหกมดเท็จแล้วจะไม่หลอกหลวง ไม่ทำความผิดอย่างอื่น ไม่มี ถ้ายังโกหก ยังผิดศีลอยู่ แล้วจะทำความดี ไม่มี

ฉะนั้น ถึงว่าอันนี้เราต้องซื่อสัตย์กับเรา แล้วเราซื่อสัตย์กับเรา เราจะได้ประโยชน์กับเรา นี่คือธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาพุทธเจ้านะ ปีใหม่ปีเก่าให้ย้อนกลับมาให้เป็นประโยชน์กับเรา

ปีใหม่ปีเก่ามันเป็นเรื่องของกาลเวลา แต่ถ้าเข้ามาถึงใจของเรา หัวใจใหม่ สิ่งที่เกิดหัวใจเก่ามัน
ซบซ้อนอยู่ในกิเลส หัวใจใหม่มันพ้นจากกิเลส อันนี้จะมีประโยชน์มาก เอวัง